



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencle, MA v právní věci

žalobkyně: **A. Ch.**, nar. XXXX
bytem XXXX, XXXX
zastoupená advokátkou Mgr. Zuzanou Candigliotou
sídlem Burešova 615/6, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**
sídlem tř. Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 7. 2016, č. j. KUZL 42537/2016

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

Předmět řízení

- 1. Žalobkyně se žalobou doručenou Krajskému soudu v Brně dne 13. 9. 2016 domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 7. 2016, č. j. KUZL 42537/2016, sp. zn. KUSP 42537/2016,

kterým žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Mateřské školy XXXX ze dne 31. 5. 2016, č. j. MŠ-KM-MÁN/12/2016 (dále také jen „prvostupňový orgán“), na základě kterého nebyla žalobkyně přijata k předškolnímu vzdělávání v Mateřské škole, XXXX, XXXX, příspěvková organizace, od 1. 6. 2016 pro nesplnění podmínek k přijetí k předškolnímu vzdělávání, stanovených v § 50 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů.

Obsah žaloby

2. Žalobkyně podává žalobní námítky ve dvou rovinách. Prvně namítá, že se žalovaný nezabýval důvody vyloučení žalobkyně z povinnosti podrobit se očkování před přijetím do mateřské školy, tak jak je stanoveno § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví, které byly podány v rovině výhrady svědomí jak náboženské tak sekulární výhrady svědomí. Matka žalobkyně jak v odůvodnění přijetí dítěte do mateřské školy, tak v odvolání proti rozhodnutí o jeho nepřijetí uvedla, mimo jiné, že žalobkyně nebyla očkovaná též na základě přesvědčení, víry a svědomí rodičů. Tito jsou praktikujícími katolíky a jako takoví věří, že očkování není Bohem dané, chtěné a přirozené. S odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. US 449/2006 a rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. 1. 2012, č. j. 52 A 45/2011-20 uvedla, že i v nepřijetí dítěte do mateřské školy lze spatřovat sankci, a proto jsou správní orgány povinny se vypořádat s tím, zda nejsou dány konkrétní výjimečné okolnosti, které odůvodňují nedodržení požadavku na přijímání pouze plně očkovaných dětí. Podle odborníků stačí k zabránění šíření infekčních nemocí vysoká, ale nikoliv 100 % proočkovanost, tudíž zde není rozumný důvod k nepřijetí žalobkyně k předškolnímu vzdělávání. V sousedních státech jako je Slovensko či Polsko není očkování jako podmínka pro přijetí do mateřské školky vyžadováno. K této části argumentace žalobkyně odkazuje i na vyjádření Veřejné ochránkyně práv, která upozorňovala na skutečnost, že absolutní zákaz přístupu nekompletně očkovaných dětí do předškolního zařízení je nepřiměřený a diskriminační vůči dítěti a zasahuje do jeho práv na vzdělání.
3. Ve druhé části se žalobkyně zabývá splněním podmínek, za kterých může mateřská škola přijmout dítě v případě, kdy se nepodrobilo stanoveným pravidelným očkováním. Jedním z možných důvodů je, že se dítě nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. Žalobkyně nesouhlasí se stanoviskem, které zaujal žalovaný, a to že k žádosti ani v dalším průběhu řízení nebyl doložen žádný doklad, kde by bylo lékařem jednoznačně uvedeno, že je žalobkyně proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. K tomu žalobkyně namítá, že k žádosti o přijetí do mateřské školy bylo přiloženo lékařské potvrzení, dle kterého bylo očkování žalobkyně odloženo s ohledem k jejímu nepříznivému zdravotnímu stavu. V souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 27. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 16/14 má žalobkyně za to, že při posuzování naplnění podmínky trvalé kontraindikace pro výjimku z povinnosti podrobení se povinnému očkování k přijetí do předškolního zařízení, musí správní orgán jeho zdravotní stav posuzovat bez ohledu na to, zda je termín „trvalá kontraindikace“ výslovně uveden v příslušném potvrzení poskytovatele zdravotních služeb. Pojem „trvalá kontraindikace“ je nutno vykládat materiálně, nikoliv formalisticky. Žalovaný ani správní orgán prvního stupně se nezabývali zdravotním stavem žalobkyně, co do jeho materiální stránky.

Vyjádření žalovaného

4. Stanovení kritérií pro přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání je plně v kompetenci ředitele. Ředitel musí postupovat dle díky zákona a brát zřetel na skutečnost, že přednost pro přijetí mají děti předškolního věku, což žalobkyně v době podání žádosti nebyla. Dále musí postupovat v souladu s ustanovením § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví. Žalovaný v napadeném rozhodnutí řádně

vedl veškeré důvody, které nezakládají splnění podmínky pro uznání zdravotní kontraindikace. Není v silách ředitele mateřské školy, aby hodnotil lékařské posudky, které neobsahují jasnou formulaci „trvalá kontraindikace“. Jeho postup kdy předmětnou věc konzultoval s pověřenými zaměstnanci Krajské hygienické stanice Zlínského kraje, je zcela v pořádku. Z žalobkyní předložených dokumentů nevyplývá, že se v jejím případě jedná o trvalou kontraindikaci. Zvolení postupu, tak jak jej vymezil Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 27. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 16/14, kdy je trvalou kontraindikaci nutno posuzovat materiálně a není třeba, aby v posudku bylo uvedeno „trvalá kontraindikace“, by znamenalo precedenční rozhodování. Žalovaný dále odkazuje na usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 7. 2013, sp. zn. IV. ÚS 4212/12, který vyslovil názor, že veřejné subjektivní právo na ochranu zdraví má prioritu před právem na vzdělání. Žalovaný také poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 1253/14 odst. 50, kde Ústavní soud zdůraznil, že odmítnutí povinného očkování musí být výjimkou, a to i při posuzování výhrady svědomí. K tomu odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 5. 2016, č. j. 30 A 61/2014-288, který uzavřel, že závěry vyslovené Ústavním soudem v nálezu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06 (stejně jako v nálezu Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 1253/14) nelze vztáhnout na rozhodování o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání. Nelze rozhodnout o přijetí dítěte, které se nepodrobilo povinnému očkování, výlučně z důvodu výhrady svědomí. Nicméně se žalovaný ve svém vyjádření k jednotlivým, judikaturou Ústavního soudu dovozeným, podmínkám pro výhradu svědomí u povinného očkování zabývá. Úvahou, že míra proočkovanosti je dostačující dává žalobkyně najevo úmysl parazitovat na „proočkovaných“. Odkaz na právní úpravu v jiných státech považuje žalovaný za irrelevantní.

Posouzení věci krajským soudem

5. Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první, s. ř. s.), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). O žalobě soud rozhodl, aniž nařizoval jednání, za podmínek vyplývajících z ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s.
6. Krajský soud o podané žalobě rozhoduje nyní poté, co jeho předcházející rozhodnutí ze dne 19. 7. 2017, 31A 107/2016 – 61, kterým zrušil žalobou napadené rozhodnutí a zavázal žalovaného k náhradě nákladů řízení, bylo zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2018, č. j. 10 As 242/2017-40. Nejvyšší správní soud vytkl zdejšímu soudu, že zcela opomenul fakt, že správní orgány postupovaly zdejším soudem naznačeným způsobem (již v řízení v prvním stupni) a zohlednily stanovisko krajské hygienické stanice ve svém dalším postupu, včetně konečného rozhodování o žádosti žalobkyně a nevycházel tak ze zjištěného skutkového stavu věci a opomenul zásadní skutečnosti, na kterých správní orgán postavil své rozhodnutí; dále zdejší soud podle názoru Nejvyššího správního soudu překročil jemu svěřenou pravomoc, pokud hodnotil zdravotní stav stěžovatelky; a konečně zdejší soud nepostupoval správně, neboť zohlednil novelu školského zákona, který s účinností od 1. 9. 2017 zavádí povinnou docházku do předškolního vzdělávání, bez ohledu na očkování, které dítě prodělalo, a porušil tak ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s.
7. Zdejší soud vázán závěry Nejvyššího správního soudu proto o věci rozhodl opětovně tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozsudku, když dospěl k závěru, že při zohlednění obsahu správního spisu v intencích rozhodnutí Nejvyššího správního soudu není žaloba důvodná.
8. Spornou otázkou mezi účastníky zůstává, zda měla být žalobkyně přijata do předškolního vzdělávání i přes skutečnost, že nebyla plně očkovaná.

9. Podle § 46 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví ve znění účinném od 1. 12. 2015 *fyzická osoba, která má na území České republiky trvalý pobyt, cizinec, jemuž byl povolen trvalý pobyt, cizinec, který je oprávněn k trvalému pobytu na území České republiky, a dále cizinec, jemuž byl povolen přechodný pobyt na území České republiky na dobu delší než 90 dnů nebo je oprávněn na území České republiky pobývat po dobu delší než 90 dnů, jsou povinni podrobit se, v prováděcím právním předpisu upravených případech a termínech, stanovenému druhu pravidelného očkování. (...).*
10. V ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví jsou stanoveny podmínky osob provozujících jesle a předškolní zařízení tak, že *poskytovatel služby péče o dítě v dětské skupině a dále právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, která provozuje v provozovně živnost nebo v případě právnické osoby též jinou činnost, v jejíž náplni je péče o děti do 3 let věku, nebo mateřská škola, s výjimkou zařízení uvedených v § 46 odst. 4 větě druhé a zařízení, do nichž je docházka povinná, mohou přijmout pouze dítě, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.*
11. Dle ustanovení § 34 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, *je při přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání třeba dodržet podmínky stanovené zvláštním právním předpisem.* Tímto zvláštním právním předpisem je myšlen, mimo jiné, i zákon o ochraně veřejného zdraví a jeho příslušná ustanovení.
12. Žalobkyně nijak nezpochybňuje, že v jejím případě nebyly splněny podmínky stanovené v § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví. Není pochyb o tom, že se nepodrobila stanoveným pravidelným očkováním, nicméně v tomto konkrétním případě jsou dle jejího názoru splněny podmínky, pro které je možno dítě přijmout do předškolního vzdělávání i v případě, kdy není řádně očkováno.
13. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že zákonná zástupkyně žalobkyně podala dne 1. 4. 2016 žádost o přijetí žalobkyně k předškolnímu vzdělávání do Mateřské školy, XXXX, XXXX, přísp. org., s nástupem ke dni 4. 4. 2016. K této žádosti přiložila i žádost o udělení výjimky z očkování dítěte, kterou odůvodnila jak špatným zdravotním stavem dítěte, který úzce souvisí s předchozími prodělanými očkováními (zdravotní kontraindikace) a dále tzv. výhradou svědomí, víry a přesvědčení rodičů dítěte. Správní orgán prvního stupně si vyžádal stanovisko Krajské hygienické stanice Zlínského kraje, ve kterém bylo uvedeno, že dítě nesplňuje kritérium očkování, a tedy i podmínky pro přijetí do mateřské školy. Pro ověření těchto informací byla telefonicky kontaktována obvodní lékařka žalobkyně a tato k dotazu sdělila, že rodiče dítěte očkovaní odmítají. Zákonná zástupkyně žalobkyně k předmětné žádosti následně dodala také další potvrzení obvodní lékařky a kožní lékařky žalobkyně. Obvodní lékařka odkazuje na doporučení kožního lékaře odložit očkování proti spalničkám, zarděnkám i příušnicím. Kožní lékařka ve své zprávě uvedla, že v souvislosti s očkováním se u žalobkyně opakovaně objevuje atopický ekzém, záněty dýchacích a močových cest. Je vhodné odložit další očkování s tím, že stav bude zhodnocen za rok. Správní orgán prvního stupně rozhodl dne 31. 5. 2016, tak že se žalobkyně do mateřské školy nepřijímá. Své rozhodnutí odůvodnil tak, že na základě sdělení obvodní lékařky bylo zjištěno, že žalobkyně není plně očkována a Krajská hygienická stanice Zlínského kraje ve svém stanovisku uvedla, že se nejedná o trvalou kontraindikaci, která by odůvodňovala přijetí dítěte do předškolního vzdělávání i v případě, kdy není plně očkováno.
14. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně, prostřednictvím své zákonné zástupkyně, odvolání. Na rozdíl o očkování hexavakcinou, pro očkování proti spalničkám, zarděnkám a příušnicím není stanovena lhůta. S odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06 zdůraznila, že u žalobkyně jsou dány důvody, pro které nemusí být očkována (trvalá

kontraindikace) a i proto, není možné přistoupit k sankci v podobě nepřijetí dítěte do mateřské školy. V rozhodnutí se s tímto správní orgán prvního stupně nevypořádal. Neakceptoval lékařské zprávy. Nepřijetí žalobkyně je v rozporu s antidiskriminačním zákonem, neboť v podobné věci byl postup nepřijetí dítěte označen Veřejnou ochránkyní práv za diskriminační. V napadeném rozhodnutí se žalovaný s odvolacími námitkami žalobkyně vypořádal následovně. Povinností mateřské školy, která je v posuzované věci v postavení správního orgánu, bylo dodržovat zákon, především ustanovení § 34 odst. 5 školského zákona, které stanoví, že při přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání je třeba dodržet podmínky stanovené zvláštním právním předpisem, čímž je myšlen i zákon o ochraně veřejného zdraví. Správní orgány nejsou povinny se řídit sděleními Veřejné ochránkyně práv. Žalovaný dále v napadeném rozhodnutí zdůrazňuje, že očkování bylo odloženo pouze na doporučení kožního lékaře. Nebyl doložen žádný doklad, kde by bylo jednoznačně uvedeno, že žalobkyně nemůže být očkovaná z důvodu trvalé kontraindikace, nebo že je proti nákaze imunní. Postup správního orgánu prvního stupně není diskriminační, neboť ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví sleduje legitimní cíl a je přiměřeným a nezbytným prostředkem k jeho dosažení. Co se týče námítky, že škola neprokázala, že by byl veškerý personál očkovaný a zda nejsou ve školce i jiné neočkované děti žalovaný odkazuje na dozor krajské hygienické stanice. Není povinen tyto skutečnosti prokazovat žalobkyni.

15. Jak již bylo uvedeno v části II. tohoto rozhodnutí, žalobkyně podává námitky ve dvou rovinách. Jako primární sice označuje pro svůj odmítavý postoj k očkování důvody zdravotní, důvodem odmítnutí je ale též víra, která zákonným zástupcům žalované zapovídá podat dítěti očkování. Závěry ohledně této námítky nebyly podrobeny přezkumu před Nejvyšším správním soudem a zdejší soud nemá důvod na svém rozhodnutí o této námitce cokoliv měnit.
16. Znovu proto uvádí, že podle čl. 15 odst. 1 věty první Listiny „*Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání je zaručena.*“ Podle čl. 9 odst. 1 věty první Úmluvy „*Každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání (...).*“ V obdobném znění je tato svoboda zakotvena rovněž v čl. 18 odst. 1 větě první Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (č. 120/1976 Sb.) a pro účely aplikace práva EU též v čl. 10 odst. 1 větě první Listiny základních práv Evropské unie. Svoboda myšlení a svědomí se již dříve stala obsahem čl. 18 Všeobecné deklarace lidských práv. Náboženskou výhradou svědomí se zabýval Ústavní soud kupříkladu ve svém nálezu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06, na jehož závěry žalobkyně odkazuje. Ústavní soud vyslovil názor, že „*orgán veřejné moci, a v řízení o správní žalobě pak správní soud, vezme při svém rozhodování v úvahu všechny relevantní okolnosti případu, zejména naléhavost danou osobou tvrzených důvodů, jejich ústavní relevanci, jakož i nebezpečí pro společnost, které může jednání dané osoby vyvolat. Významným aspektem bude také konzistentnost a přesvědčivost tvrzení dané osoby.*“ Taktéž nálezem Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 1253/14 tento soud vyhověl stěžovatelům, kteří se odmítali podrobit povinnému očkování z důvodu výhrady svědomí.
17. Byť zdejší soud nepopírá základní práva žalobkyně, příp. zákonných zástupců žalobkyně a nikterak nerozporuje závěry Ústavního soudu ve vztahu k právu jednotlivce na svobodu vyznání i jeho projev, musí v tomto konkrétním případě konstatovat, že tento náález a závěry v něm uvedené nejsou na daný případ přiléhavé. Nelze je vztáhnout na rozhodování o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání. Ústavní soud ve shora obou zmiňovaných nálezech posuzoval otázku, za jakých okolností lze upustit od sankcionování nesplnění povinnosti podrobit se očkování. Podle názoru krajského soudu nelze citované závěry přenést i do oblasti posuzování podmínek pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání. Při rozhodování o uvedených otázkách jsou totiž přímo dotčena rozdílná základní práva. Při hodnocení otázky, zda lze k předškolnímu vzdělávání přijmout dítě, které se nepodrobilo stanoveným pravidelným očkováním, zákonná úprava neumožňuje vzít v potaz jiné než zdravotní důvody uvedené v § 50

zákona o ochraně veřejného zdraví (tj. jestli dítě není vůči nákaze imunní nebo zda se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci). Rozhodnutí o nepřijetí dítěte do mateřské školy totiž není sankcí za přestupek či správní delikt (byť to rodiče nepřijatého dítěte mohou jako určitou sankci vnímat).

18. Žalobkyně odkazuje v této souvislosti na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice ze dne 18. 1. 2012, č. j. 52 A 45/2011-20, kdy tento dle jejího výkladu uvedl, že „sankcionování“ může mít i podobu nepřijetí dítěte do mateřské školy a že ředitelé škol a správní orgány jsou povinni se při rozhodování o přijetí dítěte vypořádat s tím, zda nejsou dány konkrétní výjimečné okolnosti, které odůvodňují nedodržení požadavku na přijímání pouze plně očkovaných dětí. Tímto rozsudkem bylo ovšem napadené rozhodnutí zrušeno z důvodu jeho nepřezkoumatelnosti. Zdejší soud má za to, že závěr, tak jak jej žalobkyně vymezila, nelze bez bližší znalosti daného sporu z tohoto rozsudku vyvodit. Nicméně i pokud by Krajský soud v Brně měl za to, že označený rozsudek takto nastíněnou myšlenku svým obsahem vymezuje, dovoluje si zdůraznit, že se jedná o rozhodnutí soudu prvoinstančního, nikoliv Nejvyššího správního soudu a proti tomuto rozsudku nebyla podána kasační stížnost. Závěry v něm uvedené v tomto případě nebyly přezkoumány Nejvyšším správním soudem.
19. Oprávněností nepřijetí dítěte k nepovinnému předškolnímu vzdělávání pro nesplnění podmínek stanovených v § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví se Nejvyšší správní soud zabýval kupříkladu v rozsudku ze dne 8. 2. 2017, č. j. 3 As 13/2016-49, který vychází i z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2012, č. j. 4 As 11/2011-97. Nejvyšší správní soud k námitce, v níž stěžovatelka tvrdila, že nepřijetí dítěte do mateřské školy představuje sankci za nepodrobení se očkování, uvedl, že nález Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06 a rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice ze dne 18. 1. 2012, č. j. 52 A 45/2011-20 na projednávanou věc nedopadají, protože nepřijetí stěžovatelky do mateřské školy takovouto sankcí nepředstavuje. *„To, že stěžovatelka nebyla přijata do mateřské školy, je právním následkem nesplnění zákonem stanovené povinnosti (viz § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví). Mateřská škola, jakožto správní orgán, povinnost očkování nijak nevynucuje, ani její nesplnění nijak netrestá. Zde soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2012, č. j. 4 As 11/2011-97, ve kterém také nedošlo k uložení sankce za přestupek, nýbrž k ukončení předškolního vzdělávání, které bylo motivováno snahou o ochranu ostatních dětí mateřské školy před šířením infekčních onemocnění.“*
20. Zdejší soud se se shora uvedeným názorem Nejvyššího správního soudu plně ztotožňuje, a to i v jeho myšlence, opět uvedené v rozsudku ze dne 8. 2. 2017, č. j. 3 As 13/2016-49, že na danou věc nelze aplikovat ani nález Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 1253/14, o který stěžovatelka taktéž opírá svou argumentaci, a který poukazuje na test oprávněnosti sekulární výhrady svědomí. Předmětem posouzení v tomto řízení není porušení zákonem uložené povinnosti, za kterou by byla následně uložena sankce, neboť nepřijetí dítěte do mateřské školy nepředstavuje sankci. Nejvyšší správní soud v označeném rozsudku jasně vymezil, kdy má být přistoupeno k testu oprávněnosti výhrady svědomí: *„Výše zmíněný test oprávněnosti sekulární výhrady svědomí je namístě použit tam, kde očkovací povinnost je vůči osobám sankcionována či jinak vynucována a v důsledku toho pak brozí zásah do tělesné integrity osoby (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2016, č. j. 4 As 114/2016-43). Tato situace však nenastala. Jak již bylo výše uvedeno, matce stěžovatelky nic nebránilo podrobit dítě vyšetření, zda je proti nákazám imunní nebo se nemůže podrobit očkování pro trvalou kontraindikaci, zejména s ohledem na její tvrzení, že dvě starší děti měly vlivem očkování závažné zdravotní problémy. Neznámená to ovšem, že uvedené problémy bude mít automaticky také stěžovatelka (...)“* I sám Ústavní soud v uvedeném nálezu sp. zn. I. ÚS 1253/14 zdůraznil, že *„musí zůstat zohledněna žádoucí míra proočkovanosti obyvatelstva proti přenosným nemocem. S poskytnutou výjimkou nesmí být spojovány závěry, jež by umožnily změnit se v pravidlo.“*

21. Krajský soud souhlasí s žalovaným v tom, že závěry vyslovené Ústavním soudem v nálezu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06 (stejně jako v nálezu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 1253/14) nelze vztáhnout, v části která se zabývá výhradou svědomí vznesenou rodiči žalobkyně, na rozhodování o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání.
22. V této souvislosti žalobkyně poukazuje také na stanovisko Veřejné ochránkyně práv, která podávala vyjádření, jakožto vedlejší účastník v řízení o návrhu na zrušení ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví a § 34 odst. 5 školského zákona před Ústavním soudem. Dle jejího názoru ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví ve výsledku zasahuje do celého spektra základních práv dítěte. Navozuje nerovné postavení dětí s trvalou kontraindikací a dětí, jimž dočasná kontraindikace (souhrn takových kontraindikací) rovněž znemožnila „včas“ podstoupit povinné očkování. Ustanovení § 50 zákona o veřejném zdraví porušuje zásadu proporcionality. Nicméně Ústavní soud rozhodl tak, že předmětné ustanovení nezrušil, vyjádření Veřejné ochránkyně práv je proto v tomto světle irrelevantní.
23. Druhá část žaloby je věnována otázce, zda je nezbytné, aby v lékařské zprávě, ve které je uveden důvod, proč nebylo přistoupeno k očkování dítěte, musí být uveden přímo pojem „trvalá kontraindikace“. Ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví jako jednu z výjimek, kdy je možno přijmout neočkované dítě do předškolního vzdělávání, uvádí nemožnost podrobit se očkování pro *trvalou kontraindikaci*. Žalovaný zaujal názor, že u žalobkyně nejsou splněny podmínky pro přijetí dítěte do předškolního vzdělávání, neboť v lékařských zprávách není konkrétně uvedeno, že se v případě žalobkyně jedná o „trvalou kontraindikaci“.
24. Žalovaný v napadeném rozhodnutí k této sporné otázce uvedl, že na doporučení kožního lékaře nebyla žalobkyně očkovaná očkovací látkou PRIORIX. Nebyl ovšem doložen žádný doklad, kde by bylo jednoznačně uvedeno, že je žalobkyně proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. Ve svém závěru vycházel ze skutečnosti, že v žádné ze zdravotních zpráv není uveden termín „trvalá kontraindikace“.
25. Vypořádání druhé námitky neshledal Nejvyšší správní soud jako správné. Soud se jí proto opětovně zabýval, a to v intencích jak právních tak skutkových závěrů, které uvedl Nejvyšší správní soud v bodech 15. až 23. citovaného kasačního rozsudku. Na tuto část rozhodnutí Nejvyššího správního soudu zdejší soud pro stručnost odkazuje, neboť toto rozhodnutí je publikováno na www.nssoud.cz. Přesto pro zdůraznění závěrů Nejvyššího správního soudu považuje soud za vhodné výslovně citovat část bodu 23. kasačního rozsudku, dle kterého *„ve správním řízení vznikly pochybnosti o jednoznačnosti posouzení zdravotního stavu stěžovatelky, k jejich odstranění byla správně oslovena krajská hygienická stanice (§ 46 odst. 2 ve spojení s § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví). Ta se k hodnocení splnění podmínek kontraindikace vyjádřila několikrát, matka stěžovatelky s těmito závěry byla seznámena a reagovala na ně.“*
26. Předem opětovného hodnocení této námitky musí zdejší soud konstatovat, že je podle ustanovení § 110 odst. 4 s.ř.s. vázán vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Klíčovou otázkou pro posuzovanou věc je, zda správní orgány (tj. ředitelka mateřské školky a žalovaný) disponovaly potvrzením poskytovatele zdravotních služeb o (ne)existenci trvalé kontraindikace. Z bodu 18 kasačního rozsudku vyplývá (jakkoliv to lze s ohledem na určitou formulační nepřesnost citovaného rozhodnutí dovést pouze z navazujícího textu rozsudku), že toto posouzení je závazným podkladem pro rozhodnutí správního orgánu (srov. *„Potvrzení poskytovatele zdravotních služeb o (ne)existenci trvalé kontraindikace bezesporu závazným podkladem pro rozhodnutí o přijetí dítěte do mateřské školy, který je správní orgán povinen respektovat. NSS v této souvislosti zdůrazňuje, že odborný názor lékaře musí být jednoznačný, aby si správní orgány na jeho základě mohly učinit kvalifikovaný úsudek o tom, že dítě je v takovém zdravotním stavu, který brání podání očkovací látky.“*). Soud

se proto zabýval otázkou, zda ve věci bylo doloženo toto potvrzení, tj. závazný podklad pro vydání napadeného rozhodnutí.

27. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku uvedl: „Závěr vyžadující odborné znalosti může učinit zejména lékař (např. imunolog, alergolog), který disponuje příslušnými znalostmi z oboru, případně lze využít odborného stanoviska krajské hygienické stanice (srov. § 56 správního řádu), jak ostatně uvádí i krajský soud v napadeném rozsudku.“
28. Podle ustanovení § 56 správního řádu závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, které úřední osoby nemají, a jestliže odborné posouzení skutečností nelze opatřit od jiného správního orgánu, správní orgán usnesením ustanoví znalce. Usnesení se oznamuje pouze znalci. O zamýšleném ustanovení znalce, popřípadě o ustanovení znalce správní orgán vhodným způsobem účastníky vyrozumí. Správní orgán znalci uloží, aby posudek vypracoval písemně a předložil mu jej ve lhůtě, kterou současně určí. Může znalce také vyslechnout.
29. Z citovaného ustanovení správního řádu vyplývá, že v případě *odborného posouzení jiného správního orgánu* se jedná o důkazní prostředek, kterým lze nahradit znalecký posudek. V posuzované věci je tímto *jiným správním orgánem* Krajská hygienická stanice. Nejvyšší správní soud vytýkal zdejšímu soudu, že žalovanému „doporučil (byť alternativně), aby se v případě pochybností obrátil na krajskou hygienickou stanici. Na straně druhé však krajský soud již zcela opomenul fakt, že správní orgány postupovaly právě tímto způsobem (již v řízení v prvním stupni) a zohlednily stanovisko krajské hygienické stanice ve svém dalším postupu, včetně konečného rozhodování o žádosti žalobkyně.“ Zdejší soud se proto opětovně zabýval existencí odborného posouzení.
30. Z obsahu správního spisu vyplývá, že Krajská hygienická stanice se ve věci nejprve vyjádřila stanoviskem ze dne 1. 4. 2016, že není žalobkyně na základě vyjádření obvodní lékařky očkována očkovací látkou Priorix. Toto vyjádření je nepodepsané, neobsahuje žádný záznam o připojení zaručeného elektronického podpisu ani ze správního spisu nijak nevyplyvá, že by bylo správnímu orgánu prvního stupně doručeno datovou schránkou. Za Krajskou hygienickou stanici měla toto vyjádření podat p. MUDr. V. F. (uvedený email XXXX@XXXX.cz). Další podání, které lze připsat Krajské hygienické stanici, je email (opět bez zaručeného elektronického podpisu) ze dne 24. 5. 2016, kterým MUDr. F. reagovala na žádost ředitelky MŠ o posouzení způsobilosti dítěte k přijetí do mateřské školy po předložení lékařského potvrzení (email odeslán z adresy XXXX@XXXX.cz). Posledním podáním byl opět email ze dne 31. 5. 2016, opět bez zaručeného elektronického podpisu, tentokrát odeslaný z adresy XXXX@XXXX.cz správnímu orgánu prvního stupně. K tomuto emailu není připojen (a ve spise se ani nenachází na jiném místě) dotaz ředitelky mateřské školy a není tak patrné, na co se správní orgán hygienické stanice ptal. Z posledního podání hygienické stanice se zdravotního stavu žalobkyně týká fakticky jediná věta: „Dle mého názoru z vyjádření předloženého paní Ch. jasně nelyne, že se jedná o kontraindikaci.“
31. Zdejší soud nijak nepopírá, že v předcházejícím rozsudku odkázal správní orgány na to, aby si v případě pochybností obstaraly odborné vyjádření příslušné krajské hygienické stanice. Učinil tak s vědomím obsahu správního spisu, neboť jakkoliv nepodepsané emaily, u kterých navíc v případě posledního z nich není ani patrné, na co vlastně hygienická stanice odpovídala, vůbec nepovažoval za podání, ke kterým by bylo možné přihlížet. Soud se zcela ztotožňuje s názorem Nejvyššího správního soudu, že odborné stanovisko orgánu státní správy umožňuje v tomto případě nahradit znalecký posudek, avšak od takového stanoviska očekává alespoň shodné minimální standardy, tj. věcné odborné a odůvodněné hodnocení zdravotního stavu žalobkyně spočívající v hodnocení zdravotní dokumentace, přičemž stejně jako znalec nemá ani odborný orgán státní správy provádět právní hodnocení věci, ke kterému je jediné příslušný správní orgán.

Jak v případě (nepodepsaného) emailu ze dne 24. 5. 2016, tak (nepodepsaného) emailu ze dne 31. 5. 2016 se dle názoru zdejšího soudu, který nalezl odraz v předcházejícím rozsudku, nejednalo o hodnocení zdravotního stavu žalobkyně, ale o hodnocení obsahu a obsahových náležitostí potvrzení, které vydali jiní lékaři, k jejichž hodnocení byl, na rozdíl od posouzení zdravotního stavu žalobkyně, příslušný jak správní orgán, tak posléze v soudním přezkumu i soud. Naopak podání ze dne 1. 4. 2016 se jasně zabývá proočkovaností žalobkyně z pohledu hygienické stanice. Tolik pouze k odkazu zdejšího soudu na vyžádání si stanoviska hygienické stanice v předcházejícím rozsudku a hodnocení zjištěného skutkového stavu a možnosti žalobkyně podrobit se očkování.

32. Jiné hodnocení všech podání hygienické stanice i možnosti jak správního orgánu, tak i soudu hodnotit lékařské zprávy však vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu. Nejvyšší správní soud v celém obsahu svého rozsudku všechna podání připisovatelná zlínské krajské hygienické stanici akceptuje jako vyjádření hodnotící (ne)existenci (trvalé) kontraindikace očkování žalobkyně. Zároveň ve svém právním názoru jasně konstatoval, že: „*správní orgán ani krajský soud nejsou orgány kompetentními k odbornému hodnocení zdravotního stavu žalobkyně, ani k interpretaci lékařské zprávy, která by mohla vzbuzovat důvodné pochybnosti týkající se závěru o tom, že zdravotní stav žalobkyně brání podání očkovací látky*“.
33. S ohledem na uvedené nebyl správní orgán prvního stupně oprávněn samostatně hodnotit lékařskou zprávu, která by mohla vzbuzovat jeho pochybnosti. Z obsahu spisu je zjevné, že žalobkyně předložené lékařské zprávy takové důvodné pochybnosti ve správním orgánu prvního stupně vzbuzovaly. Jestliže se za této situace správní orgán prvního stupně obrátil na krajskou hygienickou stanici a jestliže tato vyjádření krajské hygienické stanice zároveň Nejvyšší správní soud hodnotil jako závazný podklad pro rozhodnutí správního orgánu, nelze věc z hlediska skutkového stavu posoudit jinak, než že žalobkyně v řízení před správními orgány nedoložila potvrzení poskytovatele zdravotních služeb o existenci trvalé kontraindikace, která by bránila očkování žalobkyně. Zároveň nelze ani konstatovat, že by z obsahu spisu či žaloby vyplývaly jakékoliv skutečnosti a důkazy, kterými by žalobkyně vyvrátila nebo dostatečně zpochybnila stanovisko Krajské hygienické stanice Zlínského kraje.
34. Ani druhou žalobní námitku soud proto nemůže považovat za důvodnou.

Shrnutí a náklady řízení

35. S ohledem na vše shora uvedené dospěl soud k závěru, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v souladu se zákonem a shora uvedené žalobní námitky uplatněné žalobkyní nejsou důvodné. Soudu tedy nezbylo, než žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítnout.
36. Výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně v řízení úspěšná nebyla, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nepřisluší. Žalovaný, který měl v řízení plný úspěch, náhradu nákladů řízení nepožadoval. Proto soud rozhodl tak, že se mu právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který

za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Kasační stížnost je nepřipustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

Brno 17. prosince 2018

JUDr. Jaroslava Skoumalová v. r.
předsedkyně senátu